

Georgia în anii 1990

Relația dintre guvernul Gamsakhurdia și opoziție a fost una tensionată încă de la început, fiind agravată și de intrigile serviciilor de securitate sovietice. Situația s-a complicat și mai mult din cauza conflictului provocat de Rusia în Țhinvali (Osetia de Sud), când guvernul georgian a pierdut controlul unei mari părți a provinciei și s-a văzut nevoit să primească și să gestioneze mai multe mii de refugiați. Confruntarea politică din Tbilisi avea să escaladeze curând într-un conflict armat în toată regula. Astfel, pe 22 decembrie 1991, forțele de opoziție înarmate cu arme din bazele militare ruse au atacat clădirea Parlamentului pentru a răsturna guvernul legitim. În aceste împrejurări, pe 6 ianuarie 1992, Zviad Gamsakhurdia se vedea nevoit să părăsească Tbilisi, plecând împreună cu susținătorii săi spre Armenia, iar apoi spre Cecenia.

După lovitură de stat, controlul a fost preluat de un consiliu militar care-i includea pe Jaba Ioseliani, fostul comandant al Gărzii Naționale, Tengiz Kitovani și pe fostul prim-ministru, Tengiz Sigua. Astfel, a început confruntarea dintre susținătorii și opoziția lui Gamsakhurdia.

Situația politică foarte complicată în care se aflau georgienii a dat o bună ocazie separatiștilor din Abhazia și din Osetia de Sud pentru a-și atinge țelurile, cu atât mai mult cu cât se bucurau și de susținerea Rusiei. Căutând o soluție salvatoare pentru criza în care se afla Georgia, speranțele intelectualilor georgieni s-au îndreptat atunci către fostul ministru de externe al URSS, Eduard Șevardnadze¹⁵⁷, care avea origini georgiene. Eventuala acceptare din partea lui Șevardnadze de a se implica în politica georgiană era considerată o soluție viabilă. În martie 1992, Șevardnadze s-a întors în Georgia și a preluat conducerea Consiliului de Stat. În luna octombrie a aceluiași an au avut loc alegeri parlamentare, iar Eduard Șevardnadze a devenit președintele Parlamentului și șeful statului.

În timpul acestor confruntări interne, susținătorii lui Zviad Gamsakhurdia ajunseseră să controleze o parte din vestul Georgiei, în timp ce separatiștii

---

¹⁵⁷ Eduard Șevardnadze a fost Prim-Secretar al Partidului Comunist Georgian între 1972 și 1985, apoi, ministru de externe al URSS, între 1985 și 1991 (n. ed.).

controlau Abhazia și Țhinvali. Pe 14 august 1992, Consiliul de Stat a trimis trupele georgiene în Abhazia pentru protejarea căii ferate, întrucât existaseră cazuri frecvente de jaf. Acest lucru a declanșat războiul.

În cadrul ostilităților, separatiștii din Abhazia au beneficiat de asistență și sprijin din partea cazacilor, a mercenarilor din Caucazul de Nord, dar, cel mai important, și din partea unor grupări ale armatei ruse. Dat fiind raportul disproporționat de forțe, la 27 septembrie 1993 centrul administrativ din Abhazia, Sohumi, a căzut în mâinile separatiștilor. Mai mult de trei sute de mii de cetățeni georgieni au fost forțați atunci să părăsească Abhazia, și nu s-au mai întors din exil până în prezent. Aflându-se în avantaj, separatiștii au stabilit frontiera până la râul Enguri.

După înfrângerea suferită în Abhazia, în Georgia s-au reaprins controversele. Suporterii lui Gamsakhurdia au acuzat guvernul Șevardnadze de pierderea Abhaziei și au cerut restaurarea guvernului legitim. Însă, în decembrie 1993, Zviad Gamsakhurdia murea în Samegrelo, în circumstanțe neclare.

Privind retrospectiv aceste evenimente, se poate spune că revenirea lui Șevardnadze în Georgia nu a reușit să aducă imediat acea stabilizare a situației interne la care sperau georgienii. În fapt, după sosirea lui, Georgia a fost o vreme dominată de gruparea lui Ioseliani, „Mhedrioni”, care era formată din bande criminale și militari care participaseră activ la ostilitățile împotriva lui Gamsakhurdia. Gruparea respectivă teroriza populația la propriu, actele teroriste fiind aproape la ordinea zilei. În aceste condiții, la 29 august 1995 a avut loc chiar și o tentativă de asasinat împotriva lui Șevardnadze, însă fără succes. Jefeirea pe scară largă a statului de către infractori și funcționari în acei ani a distrus practic economia țării.

Însă, începând cu anul 1995, bandele criminale au fost neutralizate treptat, iar cu timpul ordinea avea să fie restabilită. Momentul de referință pentru debutul acestei turnuri pozitive nu este unul întâmplător, întrucât în anul 1995 s-au petrecut câteva evenimente importante. Pe 24 august în acel an, Parlamentul a adoptat o nouă Constituție, prin care a fost instituită republica prezidențială. Cu această ocazie, și teritoriul statului georgian a fost stabilit conform granițelor existente la data prăbușirii URSS, respectiv 21 decembrie 1991. Integritatea teritorială a țării și principiul inviolabilității granițelor au fost reafirmate și recunoscute prin noua constituție. Mai mult, în 1995 au avut loc și alegeri prezidențiale și parlamentare, iar Eduard Șevardnadze a fost ales președintele Georgiei, în timp ce majoritatea parlamentară a fost câștigată de Partidul „Uniunea cetățenilor georgieni”. Președinte al Parlamentului a devenit Zurab Jvania. *Status-quo*-ul stabilit atunci

a fost menținut și după alegerile parlamentare din 1999, precum și după cele prezidențiale din 2000.

Chiar dacă Eduard Șevardnadze s-a bucurat la un moment dat de o popularitate crescută în rândul georgienilor și în timpul mandatelor sale s-au realizat unele progrese, în același timp, persistența unei situații social-economice dificile și existența în continuare a corupției au constituit sursa unei mari nemulțumiri în rândul aceluiași georgieni¹⁵⁸.

După falsificarea alegerilor parlamentare din 2003, Georgia a fost cuprinsă din nou de ample demonstrații, protestatarii cerând chiar demisia președintelui, pe care au și obținut-o pe 23 noiembrie 2003. În urma așa-numitei „Revoluții a trandafirilor”, la putere ajungea Partidul Mișcarea Națională. Pe acest fundal, la alegerile prezidențiale care au avut loc la 4 ianuarie 2004, Mihail Saakașvili a fost ales noul președinte al Georgiei.

---

¹⁵⁸ Populația era aprovizionată cu energie electrică, gaze naturale și apă conform unui program, iar pensiile și salariile erau plătite cu o întârziere de câteva luni, toate aceste realități negative fiind consecința directă a faptului că economia țării era în cea mai mare parte distrusă.